

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค

พ.ศ.2497

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ.2497

เป็นปีที่ 9 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2497"

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้น

มาตรา 3 ผู้ใด

- (1) ออกเช็คโดยเจตนาที่จะไม่ให้เงินตามเช็คนั้น
- (2) ออกเช็คโดยในขณะที่ยังไม่มีเงินอยู่ในบัญชี อันจะพึงให้ใช้เงินได้
- (3) ออกเช็คให้ใช้เงินมีจำนวนสูงกว่าจำนวนเงินที่มีอยู่ในบัญชี อันจะพึงให้ใช้เงินได้ในขณะที่ยังออกเช็คนั้น
- (4) ถอนเงินทั้งหมด หรือบางส่วนออกจากบัญชี อันจะพึงให้ใช้เงินตามเช็ค

จนจำนวนเงินเหลือไม่เพียงพอที่จะใช้เงินตามเช็คนั้นได้ หรือ

(5) ห้ามธนาคารมิให้โอนเงินตามเช็คนั้นโดยเจตนาทุจริต

ถ้าธนาคารปฏิเสธไม่จ่ายเงินตามเช็คนั้น มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองเท่าของจำนวนเงินที่ระบุในเช็ค แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา 4 ความผิดตามมาตรา 3 ให้ถือว่าเป็นความผิดสองส่วนทั่ว

(1)

มาตรา 5 การควบคุมตัวผู้ต้องหากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ปฏิบัติ

ดังนี้

(1) ถ้าจำนวนเงินที่ระบุในเช็คแต่ละฉบับ หรือหลายฉบับรวมกันไม่เกินห้าหมื่นบาท ให้ควบคุมไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การและที่จะรู้ตัวว่าเป็นใครและที่อยู่ของเขายู่ที่ไหนเท่านั้น

(2) ถ้าจำนวนเงินที่ระบุในเช็คแต่ละฉบับหรือหลายฉบับรวมกันเกินกว่าห้าหมื่นบาท การควบคุมผู้ต้องหาให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่อาจผู้ต้องหาขอร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการสั่งปล่อยชั่วคราว โดยมีประกันหรือหลักประกันไม่เกินจำนวนเงินตามเช็คนั้น

ในกรณีผู้ต้องหากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ให้กระทำความผิดกฎหมายอื่นด้วย ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(1) มาตราในยกเลิกโคยประภาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 196 ข้อ 1 ลงวันที่ 8 สิงหาคม 2515 มาตรา 5 เดิมมีความว่า "ถ้าผู้กระทำความผิดตามมาตรา 3 โอนนำเงินตามจำนวนในเช็คไปชำระแก่ผู้ทรงเช็ค หรือแก่ธนาคาร เพื่อจ่ายเงินตามเช็คภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ธนาคารที่มีชื่อในเช็คออกตั๋วใหญ่ออกเช็คฉบับทราบวาธนาคารปฏิเสธไม่จ่ายเงิน ในคดีเป็นอันเลิกกันตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา"

ถ้าผู้กระทำความผิดตามมาตรา 3 โคนำเงินตามเช็คไปชำระแก่ผู้ทรงเช็ค หรือแก่ธนาคาร เพื่อจ่ายเงินตามเช็คภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ผู้ทรงเช็คได้ขอกล่าวให้ผู้ออกเช็คได้รับทราบว่าเป็นการปฏิเสธไม่จ่ายเงิน ให้ถือได้ว่าเป็นวันเลิกความหมายแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

(คัดจากรายกิจจานุเบกษา เล่ม 71 ตอนที่ 64 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2497)

ประกาศของคณะปฏิวัติ

ฉบับที่ 196

โดยที่คณะปฏิวัติพิจารณาเห็นว่า กฎหมายว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ซึ่งได้รับเช็คไว้ในความครบถ้วนว่าจะได้รับเงินตามจำนวนที่ระบุไว้ในเช็คและสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายโดยอภัยเช็คเป็นเครื่องมือในการบังคับคดีคดีนี้ เป็นการไม่สมควรยกเว้นการบังคับของกฎหมาย คณะปฏิวัติเห็นควรปรับปรุงวิธีการควบคุมผู้ต้องหากระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าวเป็นกรณีพิเศษแตกต่างจากการควบคุมผู้ต้องหาอื่น หัวหน้าคณะปฏิวัติจึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

ข้อ 1 โทษกเลิกความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 และในข้อความต่อไปนี้แทน

"มาตรา 5 การควบคุมตัวผู้ต้องหากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ปฏิบัติดังนี้

(1) ถ้าจำนวนเงินที่ระบุในเช็คแต่ละฉบับ หรือหลายฉบับรวมกันไม่เกินห้าหมื่นบาท ให้ควบคุมไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามค่าไถ่การและที่จะรู้ตัวว่าเป็นใคร และที่อยู่ของเขาอยู่ที่ไหนเท่านั้น

(2) ถ้าจำนวนเงินที่ระบุในเช็คแต่ละฉบับ หรือหลายฉบับรวมกันเกินกว่าห้าหมื่นบาท การควบคุมผู้ต้องหาให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา แก่ศาลผู้ต้องหาในศาลของขอไปปล่อยชั่วคราว ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการสั่งปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันหรือหลักประกัน ไม่เกินจำนวนเงินตามเช็ค

ในกรณีผู้ต้องหากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กระทำความผิดตามกฎหมายอื่นด้วยในปฏิบัตินี้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา

ถ้าผู้กระทำความผิดตามมาตรา 3 โทษนำเงินตามเช็คไปชำระแก่ผู้ทรงเช็คหรือธนาคาร เพื่อจ่ายเช็คยกยในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ผู้ทรงเช็คได้บอกกล่าวใหญ่ผู้ออกเช็คไว้ทราบวาธนาคารปฏิเสธไม่จ่ายเงิน ในทักนี้เงินต้นเลิกกันตามความหมายแห่งประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ข้อ 2 ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกควบคุม หรือจองจำในชั้นสอบสวน หรือในชั้นพิจารณาของศาลชั้นต้นอยู่ในวันใดประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ไว้บังคับ ถ้าจำนวนเงินที่ระบุในเรื่อคดีนั้นแต่ละฉบับหรือหลายฉบับรวมกันไม่เพียงพอสำหรับให้พนักงานสอบสวนหรือศาลดำเนินการปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการไร้อัต ป.ศ. 2497 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้โดยมีรักษา

ข้อ 3 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

ข้อ 4 ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 6 สิงหาคม พุทธศักราช 2515

จอมพล ถ. กิตติขจร

หัวหน้าคณะปฏิวัติ

(คัดจากราชกิจจานุเบกษาเล่ม 89 ตอนที่ 123 (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ 11 สิงหาคม

พ.ศ. 2515)

บันทึกหลักการ และเหตุผล*
ประกอบร่างพร ราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค
พ.ศ.

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 ประกาศใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติที่มีอยู่ไม่เหมาะสมหลายประการสมควรปรับปรุงใหม่บทบัญญัติอย่างรัดกุมว่าความผิดตามพร ราชบัญญัตินี้เฉพาะการออกเช็คเพื่อชำระหนี้ตามกฎหมายเท่านั้น โดยให้ระวางโง่ปรับเพียงไม่เกินหกหมื่นบาท เพื่อให้คดีความผิดตามพร ราชบัญญัตินี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง และให้การควบคุมหรือขังผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง โดยไม่มีความแตกต่างระหว่างเช็คที่ส่งจ่ายเงินไม่เกิดหาหมื่นบาท กับเช็คที่ส่งจ่ายเงินเกินหาหมื่นบาทอีกต่อไป ทั้งให้การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถกระทำโดยไม่มีหลักประกันก็ได้ หรือตามหลักประกัน หลักประกันนั้นจะกองไม่เกินหนึ่งในสามของจำนวนเงินตามเช็ค นอกจากนี้ยังควรให้การฟ้องคดีแพ่งตาม เช็คที่มีจำนวนเงินไม่เกินอำนาจพิจารณาพิพากษาของผู้พิพากษาศาลแขวงได้ จึงจำเป็นต้องตราพร ราชบัญญัตินี้

* ที่มา : บทพร โฆษิสานุกร ; ผู้พิพากษาประจำกองวิชาการ สำนักงานส่งเสริมตุลาการ
กระทรวงยุติธรรม

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการไร้เช็ค พ.ศ.

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการไร้เช็ค

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการไร้เช็ค พ.ศ."

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 โทษยกเลิ

- (1) พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการไร้เช็ค พ.ศ. 2497
- (2) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 196 ประกาศ ณ วันที่ 8 สิงหาคม

พุทธศักราช 2515

มาตรา 4 ผู้ใดออกเช็คเพื่อชำระหนี้เงินตามสัญญา

- (1) โดยเจตนาที่จะไม่ให้การชำระเงินตามเช็คนั้น
- (2) โดยในขณะที่ออกไม่มีเงินอยู่ในบัญชีอันจะพึงให้เงินได้
- (3) ให้เงินมีจำนวนสูงกว่าจำนวนเงินที่มีอยู่ในบัญชีอันจะพึงให้เงินได้ใน

ขณะที่ออกเช็คนั้น

(4) ถอนเงินทั้งหมด หรือบางส่วนออกจากบัญชีอันจะพึงให้ใช้เงินตามเช็ค
จนจำนวนเงินเหลือไม่เพียงพอที่จะใช้เงินตามเช็คนั้นได้ หรือ

(5) ทนายความการมีให้ใช้เงินตามเช็คนั้นโดยเจตนาทุจริต

ธนาคารปฏิเสธไม่จ่ายเงินตามเช็คนั้น มีความผิดต่อตราวงโหมปรับไม่เกิน
หกหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา 5 ความผิดตามมาตรา 5 ในที่นี้เป็นความผิดอันยอมความได้

มาตรา 6 การควบคุมหรือสั่งผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีความผิดตามพระราช
บัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง แยกจากผู้ต้องหาหรือจำเลย
ยื่นคำร้องขอไปปล่อยชั่วคราวให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลสั่งปล่อยชั่วคราวโดยมี
ประกันหรือมีประกันและหลักประกันไม่เกินหนึ่งในสามของจำนวนเงินตามเช็ค หรือจะปล่อยชั่วคราว
โดยไม่มีหลักประกันก็ได้

ในกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ได้กระทำความผิด
กฎหมายอื่นด้วย ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้กระทำความผิดตามมาตรา 4 ให้นำเงินตามเช็คไปชำระแก่ผู้ทรงเช็ค หรือ
ธนาคาร เพื่อจ่ายเงินตามเช็คภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้ทรงเช็คได้บอกกล่าวให้ผู้ออกเช็คได้รับ
ทราบว่าการปฏิเสธไม่จ่ายเงิน หรือหนังสือผู้กระทำความผิดได้ออกเช็คเพื่อชำระหนี้ คลื่นผดผุกเห็นไม่ชอบ
ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด ให้คดีเป็นอันเลิกกันตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
อาญา

มาตรา 7 ถ้าจำนวนเงินที่ระบุในเช็คแต่ละฉบับมีหลายฉบับรวมกัน ไม่เกินจำนวน
เงินที่ผู้พิพากษาถามเกี่ยวกับอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแห่งใด การฟ้องคดีแห่งเรียกเงินตามเช็คนั้น
จะรวมฟ้องต่อศาลซึ่งพิจารณาคดีอาญาก็ได้ การพิจารณาคดีแห่งดังกล่าวเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา 8 ภายใต้บังคับแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 3 คดีความผิด
ตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งอยู่ในระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวน การดำเนินคดีของพนักงาน
อัยการ หรือการพิจารณาของศาลก่อนวันไต่ถามพิพากษาของพระราชบัญญัตินี้ ให้คงเป็นไปตามกฎหมายวิธี

พิจารณาความ ซึ่งโง่เขลาอยู่กับคนนั้นจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

มาตรา 9 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี